

Kultūras ministrija

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Reģionālās
attīstības fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

APSTIPRINU

Atbildīgās iestādes vadītāja

Baiba Zakevica

datums skatāms laika zīmogā

(*paraksts)

(parakstīts ar drošu elektronisko parakstu)

Komerccarbības atbalsta piemērošanas metodika

kultūras nozares projektiem

5.5.1. specifiskā atbalsta mērķa

“Saglabāt, aizsargāt un attīstīt nozīmīgu kultūras un dabas mantojumu, kā arī attīstīt ar to saistītos pakalpojumus”

ietvaros

Kultūras ministrija

2021

Saturs

Ievads.....	3
1. Komercedarbības atbalsta piemērošanas nosacījumi kultūras nozarē – EK skaidrojums.....	3
2. Kultūras nozares kritēriju piemērošana komercedarbības atbalsta kontrolē	5
3. Kultūras nozares kritēriju izvērtēšana, nepieciešamo datu uzskaitē, apkopošanas biežums, atskaišu iesniegšanas regularitāte.....	7
1.pielikums.....	12
2.pielikums.....	17

Ievads

Metodikas mērķis ir skaidrot specifiskus komercdarbības atbalsta piemērošanas aspektus Kultūras ministrijas (turpmāk – KM) administrētā darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” prioritārā virziena “Vides aizsardzības un resursu izmantošanas efektivitāte” 5.5.1. specifiskā atbalsta mērķa “Saglabāt, aizsargāt un attīstīt nozīmīgu kultūras un dabas mantojumu, kā arī attīstīt ar to saistītos pakalpojumus” (turpmāk – 5.5.1. SAM) ietvaros īstenoto kultūras nozares projektu ieviešanā un uzraudzībā, kas iekļauti Ministru Kabineta (turpmāk – MK) noteikumos par 5.5.1. SAM ieviešanu un izriet no Eiropas Komisijas (turpmāk – EK) skaidrojuma par komercdarbības atbalsta piemērošanu kultūras nozarē.

Metodika ir paredzēta šādiem lietotājiem:

- ✓ Par 5.5.1. SAM īstenošanu atbildīgajai iestādei – KM un tās darbiniekiem, lai nodrošinātu skaidrus principus un vienotu pieeju komercdarbības atbalsta kontroles normu piemērošanai Eiropas Savienības (turpmāk – ES) fondu līdzfinansētajos kultūras nozares projektos;
- ✓ 5.5.1. SAM sadarbības iestādei – Centrālajai finanšu un līgumu aģentūrai (turpmāk – CFLA), lai nodrošinātu skaidrus principus un vienotu pieeju komercdarbības atbalsta kontroles normu piemērošanai ES fondu līdzfinansētajos kultūras nozares projektos un nodrošinātu finansējuma saņēmēju uzraudzību, tostarp iesniegtās dokumentācijas pārbaudi iepriekš minēto normu piemērošanā;
- ✓ 5.5.1. SAM finansējuma saņēmējiem – projekta iesniedzējiem/īstenotājiem un to sadarbības partneriem, lai projektā nodrošinātu valsts atbalsta nosacījumu ievērošanu, nepieciešamo datu uzkrāšanu un iesniegšanu CFLA par iepriekš minēto normu piemērošanu un atskaitīšanās kārtību.

1. Komercdarbības atbalsta piemērošanas nosacījumi kultūras nozarē – EK skaidrojums

Valsts atbalsts jeb komercdarbības atbalsts ir jebkuram saimnieciskās darbības veicējam no valsts, pašvaldības vai Eiropas līdzekļiem sniegta tieša vai pastarpināta finansiāla palīdzība (valsts līdzekļu nodošana), kas tam dod zināmas priekšrocības un rada, vai var radīt konkurences ierobežojumus.

ES tiesu judikatūrā par saimnieciskās darbības veicēju konsekventi ir uzskatīts saimnieciskā darbībā iesaistīts subjekts neatkarīgi no tā juridiskā statusa un finansēšanas veida, kurš ir iesaistīts saimnieciskās darbības/ekonomiskās aktivitātes veikšanā, piedāvājot preces vai pakalpojumus tirgū. Turklāt valsts atbalsta noteikumu piemērošana nav atkarīga no tā, vai subjekts ir izveidots ar

mērķi gūt peļņu. Arī bezpeļņas subjekti var tirgū piedāvāt preces un pakalpojumus¹.

Lai nodrošinātu atbilstošu komercdarbības atbalsta kontroles normu piemērošanu ES fondu (Eiropas Reģionālās attīstības fonda) līdzfinansētajos kultūras nozares projektos, kas tiek ieviesti ar KM administrēto 5.5.1. SAM, nepieciešams sākotnēji sniegt vispārēju skaidrojumu komercdarbības izvērtēšanai un piemērošanai kultūras nozarē kopumā, kas sniegts EK sagatavotajos dokumentos.

Līguma par ES darbību 107.panta 1.punkts², kas tālāk interpretēts ES tiesu judikatūrā, definē kritērijus, kuriem izpildoties, valsts īstenots pasākums kvalificējas kā valsts atbalsts. Tikai tādi valsts īstenoti pasākumi, kuri vienlaicīgi izpilda visus šī Līguma 107.panta 1.punkta nosacījumus, ir pakļauti valsts atbalsta kontrolei³.

2016.gada 19.jūlijā tika pieņemts *Eiropas Komisijas paziņojums par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107.panta 1.punktā minēto valsts atbalsta jēdzienu* (2016/c 262/01)⁴ (turpmāk – Paziņojums par valsts atbalsta jēdzienu), skaidrojot valsts atbalsta⁵ nosacījumu piemērošanu atsevišķu nozaru ietvaros, tostarp kultūrai un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai.

Paziņojumā par valsts atbalsta jēdzienu EK ir norādījusi, ka atsevišķas ar kultūru, kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu un dabas aizsardzību saistītas darbības var būt organizētas nekomerciāli un tādējādi tās ir tādas, kurām nav saimnieciska rakstura, līdz ar to publiskais finansējums, kas tām piešķirts, var nebūt valsts atbalsts.

Tāpat EK uzskata, ka

- ✓ **publiskā finansējuma piešķiršana kultūras un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas pasākumam, kas visai sabiedrībai ir pieejams bez maksas, kalpo tīri sociālam un kultūras mērķim, kam nav saimnieciska rakstura⁶.** Turklāt daudzi kultūras vai kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas pasākumi objektīvi ir neaizstājami (piemēram, valsts arhīvu, kuros atrodas unikāli dokumenti, pārvaldība), un tādējādi tiem nav reāla tirgus. EK uzskata, ka arī šie pasākumi kvalificētos kā tādi, kam nav saimnieciska rakstura.
- ✓ **Arī tad, ja no kultūras iestādes apmeklētājiem vai sabiedrībai pieejama kultūras vai kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas pasākuma dalībniekiem tiek prasīta samaksa, kas sedz tikai daļu no faktiskajām**

¹ Finanšu ministrijas 2016.gada valsts atbalsta vadlīnijas, pieejams <https://www.fm.gov.lv/sites/fm/files/06.10.201620preciz20final20valsts20atbalsta20vadlinijas1.pdf>

² Pieejams <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex%3A12012E%2FTXT>

³ Finanšu ministrijas 2016.gada valsts atbalsta vadlīnijas, pieejams <https://www.fm.gov.lv/sites/fm/files/06.10.201620preciz20final20valsts20atbalsta20vadlinijas1.pdf>

⁴ Pieejams https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2016.262.01.0001.01.LAV&toc=OJ:C:2016:262:TOC

⁵ Jēdzieni komercdarbības atbalsts un valsts atbalsts šajā dokumentā tiek lietoti kā sinonīmi.

⁶ Paziņojums par valsts atbalsta jēdzienu - 34.punkts.

izmaksām⁷, šim pasākumam tik un tā nav saimnieciska rakstura, jo šādu samaksu nevar uzskatīt par reālu atlīdzību par sniegto pakalpojumu.

Turpretī tādi kultūras vai kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas pasākumi (tostarp dabas aizsardzība), kurus pārsvarā finansē no apmeklētāju vai lietotāju maksām vai ar citiem komerciāliem līdzekļiem (piemēram, komerciālas izstādes, kinoteātri, komerciāli koncerti un festivāli, mākslas skolas, kuras pārsvarā finansē no mācību maksas), būtu jā kvalificē kā saimnieciska rakstura pasākumi. Tāpat arī kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas vai kultūras pasākumi, no kuriem labumu gūst vienīgi atsevišķi uzņēmumi, nevis sabiedrība (piemēram, privātas komercsabiedrības lietošanā esošas vēsturiskas ēkas restaurācija), parasti būtu kvalificējami kā saimnieciska rakstura pasākumi⁸.

EK Paziņojumā par valsts atbalsta jēdzienu ir norādījusi, ka publiskais finansējums parastajiem papildpakalpojumiem, kurus sniedz saistībā ar kultūras un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas nesaimnieciskajām darbībām (piemēram, suvenīru veikalam, bāram, restorānam, maksas garderobei muzejā, maksas autostāvvietai), parasti neietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm, jo šie parastie papildpakalpojumi diez vai piesaistītu citu dalībvalstu klientus un to finansēšana diez vai izraisītu būtisku ietekmi uz pārrobežu ieguldījumiem vai uzņēmējdarbību⁹. Papildpakalpojumi var tikt organizēti arī caur nomas tiesībām, t.i., iznomājot telpas/teritoriju saimnieciskās darbības veicējam, kas attiecīgi nodrošina papildpakalpojumu sniegšanu (piemēram, ēdināšanas vai autostāvvietas pakalpojumi).

2. Kultūras nozares kritēriju piemērošana komercdarbības atbalsta kontrolē

2014.-2020.gada ES fondu plānošanas perioda administrēšanas ietvaros, piešķirot publisko finansējumu - ES fondu, pašvaldības vai valsts budžeta dotācijas veidā ES fondu finansējuma saņēmējiem/projektu īstenotājiem, KM administrētā 5.5.1. SAM pirmās, otrās, trešās un ceturtās atlases kārtas MK

⁷ Saskaņā ar EK norādēm – “daļa no faktiskajām izmaksām” ir ne vairāk kā 50% no pašu ieņēmumiem pret kopējiem iestādes izdevumiem vai kultūras pasākuma/kultūras pakalpojuma organizēšanas izdevumiem.

⁸ Paziņojums par valsts atbalsta jēdzienu - 35.punkts.

⁹ Turpat - 37.punkta 50.zemsvītras atsauce un 207.punkts;

īstenošanas noteikumos¹⁰ iekļauti valsts atbalsta komercdarbībai saņemšanas nosacījumi, lai nodrošinātu saderīga komercdarbības atbalsta sniegšanu¹¹.

Tāpat, ņemot vērā iepriekšējā sadaļā izklāstīto EK skaidrojumu par komercdarbības atbalsta normu piemērošanu kultūras nozares ietvaros, **MK īstenošanas noteikumos par 5.5.1. SAM ieviešanu iekļauti sekojoši kritēriji¹² (metodikas izpratnē turpmāk tiek lietoti kā kultūras nozares kritēriji), kuriem izpildoties, projektam netiek piemēroti EK 2014.gada 17.jūnija Regulas (ES) Nr.651/2014, ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108.pantu¹³ (turpmāk – EK regula Nr.651/2014) 53.pantā noteiktie komercdarbības atbalsta saņemšanas nosacījumi.**

Minētie kultūras nozares kritēriji ir:

- ✓ Saimnieciskās darbības kritērijs – ja atbalstītajā kultūras vai dabas mantojuma objektā ieņēmumi no saimnieciskās darbības ir mazāki par 50 % no kultūras jomas pakalpojumu sniedzēja gada budžeta atbalstītajā objektā;
- ✓ Vietējās ietekmes kritērijs - ja izveidotās infrastruktūras amortizācijas periodā (projekta dzīves cikla laikā) no visiem kultūras jomā sniegto pakalpojumu saņēmējiem atbalstītajā objektā gadā vairāk nekā 85 % ir Latvijas iedzīvotāji.

Atbilstoši Paziņojuma par valsts atbalsta jēdzienu 33. un 34.punktā iekļautajiem EK skaidrojumiem, pamatojoties uz ES Tiesu praksi, kultūras un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas jomā ietilpst ļoti plašs mērķu un darbību loks, tostarp muzeji, arhīvi, bibliotēkas, mākslas un kultūras centri vai telpas, teātri, operas nami, koncertzāles, arheoloģiskie objekti, pieminekļi, vēsturiskie objekti un celtnes, tradicionālās paražas un amatniecība, festivāli un izstādes, kā arī kultūras un mākslas izglītības pasākumi.

¹⁰ 2016.gada 24.maija Ministru kabineta noteikumi Nr.322 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” prioritārā virziena “Vides aizsardzības un resursu izmantošanas efektivitāte” 5.5.1. specifiskā atbalsta mērķa “Saglabāt, aizsargāt un attīstīt nozīmīgu kultūras un dabas mantojumu, kā arī attīstīt ar to saistītos pakalpojumus” pirmās un otrās atlases kārtas īstenošanas noteikumi; 2017.gada 24.oktobra noteikumi Nr.635 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” prioritārā virziena “Vides aizsardzības un resursu izmantošanas efektivitāte” 5.5.1. specifiskā atbalsta mērķa “Saglabāt, aizsargāt un attīstīt nozīmīgu kultūras un dabas mantojumu, kā arī attīstīt ar to saistītos pakalpojumus” trešās projektu iesniegumu atlases kārtas “Ieguldījumi kultūras un dabas mantojuma attīstībai nacionālas nozīmes attīstības centru pašvaldībās” īstenošanas noteikumi; 2020.gada 10.marta Ministru kabineta noteikumi Nr.130 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” prioritārā virziena “Vides aizsardzības un resursu izmantošanas efektivitāte” 5.5.1. specifiskā atbalsta mērķa “Saglabāt, aizsargāt un attīstīt nozīmīgu kultūras un dabas mantojumu, kā arī attīstīt ar to saistītos pakalpojumus” ceturtās projektu iesniegumu atlases kārtas “Kultūras mantojuma saglabāšana, atjaunošana un ar to saistītās infrastruktūras attīstība Rīgas vēsturiskā centra teritorijā” īstenošanas noteikumi.

¹¹ Valsts atbalstu komercdarbībai 5.5.1. SAM īstenošanas noteikumu ietvaros sniedz saskaņā ar EK regulas Nr. 651/2014 53. pantu.

¹² Izstrādāti atbilstoši Eiropas Komisijas 2017.gada 14.februārī Finanšu ministrijai sniegtajiem papildus skaidrojumiem par Paziņojumā par valsts atbalsta jēdzienu 34. un 35.punktā noteikto

¹³ Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02014R0651-20170710>

Kultūras nozares kritēriju izpratnē objekti ir definēti šīs metodikas 1.pielikumā, un tie var atšķirties no projektu iesniegumos noteiktajiem.

Jāuzsver, ka šī dokumenta mērķis ir sīkāk paskaidrot iepriekš minēto divu kritēriju piemērošanas metodiku ES fondu līdzfinansētajos kultūras objektos 5.5.1. SAM ietvaros un nodrošināt šo kritēriju ievērošanas uzraudzību, nevis papildus detalizēt valsts atbalsta komercdarbībai, kas sniegts saskaņā ar EK regulas 561/2014 53.pantu, piemērošanas nosacījumus, kas atrunāti 5.5.1. SAM MK īstenošanas noteikumos un kuri jāievieš gadījumā, ja piešķirtais publiskais finansējums kvalificējas kā komercdarbības atbalsts.

MK īstenošanas noteikumos par 5.5.1. SAM ieviešanu ir paredzēta norma, kas uzliek finansējuma saņēmējam pienākumu projekta pārskata periodā (projekta dzīves cikla laikā) reizi gadā līdz kārtējā gada 1.jūnijam iesniegt CFLA informāciju, kas nepieciešama, lai izvērtētu, vai projekts ir kvalificējams kā atbalsts komercdarbībai. Šādos gadījumos, ja ar saimniecisko darbību nesaistīts projekts tā pārskata periodā (projekta dzīves cikla laikā) kļūst par projektu, kas saistīts ar saimniecisku darbību un ir kvalificējams kā valsts atbalsts komercdarbībai, tiek piemēroti EK regulas Nr.651/2014 53.panta nosacījumi.

Projekta pārskata periods (dzīves cikls) tiek noteikts atbilstoši EK 2014.gada 3.marta Regulas Nr.480/2014¹⁴ 1. pielikumam, un 5.5.1. SAM projektos ir 15 gadus ilgs. Projekta pārskata periods jeb projekta dzīves cikls ir projekta ietvaros iegādātās/radītās infrastruktūras amortizācijas periods jeb lietderīgās lietošanas laiks.

Lai nodrošinātu iepriekš minēto normu piemērošanu un uzraudzību, gadījumos, kad ES fondu līdzfinansētajos kultūras nozares projektos tiek veikta saimnieciskā darbība, taču tā nepārsniedz EK skaidrojumā noteikto robežvērtību (50%), vai arī vienlaikus neizpildās visi komercdarbības atbalsta kontroles kritēriji, šajā metodikā noteikts, kādu datu analīze un ar kādu regularitāti tiek piemērota, lai finansējuma saņēmējam būtu skaidri un saprotami datu analīzes un uzskaites pamatprincipi, kā arī informācijas apkopošanas un atskaites termiņi ES fondu īstenošanā projekta uzraugošajām iestādēm.

3. Kultūras nozares kritēriju izvērtēšana, nepieciešamo datu uzskaitē, apkopošanas biežums, atskaišu iesniegšanas regularitāte

Ņemot vērā EK sniegto skaidrojumu, kultūras nozarē par saimnieciskās darbības veicēju var uzskatīt jebkuru subjektu, kas nodrošina/sniedz kultūras

¹⁴ EK 2014.gada 3.marta Regula Nr.480/2014, ar kuru papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr.1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu.

preces vai pakalpojumus, par kuriem tiek veikta samaksa jeb tiek iekasēta maksa no apmeklētājiem jeb lietotājiem un kuram kopējie pašu ieņēmumi (metodikas ietvaros - objekta līmenī) pārsniedz 50% robežvērtību pret kopējiem objekta izdevumiem (piemēram, komerciālas izstādes, kinoteātri, komerciāli koncerti un festivāli u.c.). Turpretī, **ja no kultūras iestādes apmeklētājiem vai sabiedrībai pieejama kultūras vai kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas pasākuma dalībniekiem tiek prasīta samaksa, kas sedz tikai daļu no faktiskajām izmaksām, šim pasākumam nav saimnieciska rakstura, jo šādu samaksu nevar uzskatīt par reālu atlīdzību par sniegto pakalpojumu.** EK ekspertu skaidrojumā – „*daļa no faktiskajām izmaksām*” ir ne vairāk kā 50% no pašu ieņēmumiem pret kopējiem iestādes izdevumiem jeb šīs metodikas ietvaros – objekta izdevumiem.

Tā, piemēram, ikgadējās izvērtēšanas ietvaros, kas tiek piemērota pēc 2017.gada 18.augustā MK izskatītā informatīvā ziņojuma „Par Programmu „Kultūra” valsts atbalsta shēma SA.34462 (2012/NN)”, analizējot kultūras institūciju kopējo pašu ieņēmumu un izdevumu sadalījumu saskaņā ar EK sniegtajām norādēm, KM ir secinājusi, ka lielākai daļai no valsts budžeta finansētajām kultūras iestādēm pašu ieņēmumi (t.sk. ieņēmumi no biļešu tirdzniecības un maksas pakalpojumiem) nepārsniedz 50% robežvērtību pret iestādes kopējiem izdevumiem, līdz ar to šo iestāžu organizētajiem kultūras pasākumiem nav saimnieciska rakstura un tām nav jāpiemēro komercdarbības atbalsta saņemšanas nosacījumi.

Ņemot vērā iepriekš minēto, nepieciešams noteikt secīgus izvērtēšanas soļus, lai analizētu iepriekš minēto kultūras nozares kritēriju piemērošanu komercdarbības atbalsta klātbūtnes konstatēšanā ES fondu līdzfinansētajos kultūras objektos 5.5.1 SAM īstenoto projektu ietvaros:

Izvērtēšanu vienmēr sāk ar saimnieciskās darbības kritēriju, nosakot, vai kultūras objektam, kurš līdzfinansēts un īstenots 5.5.1. SAM ietvaros, saimnieciskās darbības ieņēmumi pārsniedz 50 % robežvērtību pret kopējiem objekta izdevumiem (piemēram, kultūras funkcijas izpildes, objekta uzturēšanas izdevumi), ņemot vērā šīs metodikas 2.pielikumā iekļauto paraugu kultūras objekta budžeta informācijas apkopošanai.

- ✓ Ja pēc izvērtēšanas secināms, ka **saimnieciskās darbības kritērijs neizpildās**, t.i., ieņēmumi nepārsniedz 50% robežvērtību pret kopējo objekta budžetu, piešķirtais līdzfinansējums 5.5.1. SAM ietvaros netiek uzskatīts par atbalstu saimnieciskai darbībai, un tālāka izvērtēšana pēc komercdarbības atbalstu raksturojošām pazīmēm kultūras objektam nav jāveic, tostarp nav jāpiemēro otrais kultūras nozares kritērijs;
- ✓ Ja **saimnieciskās darbības kritērijs izpildās**, t.i., ieņēmumi pārsniedz 50% robežvērtību pret kultūras objekta kopējiem izdevumiem, papildus vērtē, vai objektam var piemērot otro kultūras nozares kritēriju (t.i. no visiem kultūras jomā sniegto pakalpojumu saņēmējiem gadā vairāk nekā 85 %

procenti ir Latvijas iedzīvotāji). Šajā situācijā, lai pamatotu, ka pasākumam ir vietējs raksturs, nepieciešama informācija, kura, piemēram, ietver finansējuma saņēmēja vai sadarbības partnera, kura objekts attīstīts, uzkrātus datus par objekta apmeklējumu sadalījumā vietējie/ārvalstu apmeklētāji. Datiem ir jābūt pārbaudāmiem un ticamiem, lai uzraugošās iestādes varētu pārliecināties par minētā kritērija piemērošanu konkrētajā situācijā.

Atbilstoši 28.12.2018. KM 5.5.1.SAM un 5.6.1.SAM ietvaros noteikto rādītāju izstrādes, novērtēšanas un uzskaites metodikai¹⁵ par apmeklējumu uzskatāms katrs atbalstītā kultūras un/vai dabas mantojuma un/vai tūrisma objekta apmeklējums, kuru veic persona, kas nav nodarbināta apmeklējuma vietā. Par apmeklējumu uzskata:

- personas ieeju atbalstītā objekta teritorijā un/vai objektā,
- apmeklējuma reģistrāciju pasākumā, kas tiek organizēts atbalstītā objekta teritorijā un/vai objektā;
- biļetes iegādi pasākumam, kas tiek organizēts atbalstītā objekta teritorijā un/vai objektā.

Gadījumos, ja tiek organizēts pasākums SAM 5.5.1. atbalstīto objektu teritorijā, kuru raksturo atkārtota apmeklētāju ieeja objektā vienas vai vairāku secīgu dienu laikā (piemēram, radošās nometnes) par attiecināmo apmeklējumu skaitu tiek uzskatīts unikālo pasākuma dalībnieku skaits. Arī mācību iestādes audzēkņi vai interešu izglītības pasākuma apmeklētāji ir uzskaitāmi kā unikālie apmeklējumi.

- ✓ Situācijās, kad **izpildās abi kultūras nozares kritēriji** komercdarbības atbalsta izpratnē – t.i. gan iepriekš minētais saimnieciskās darbības kritērijs, (ieņēmumi pārsniedz 50% robežvērtību pret kultūras objekta kopējo budžetu), gan ietekmes uz ES iekšējo tirgu un konkurenci kritērijs (no atbalstītā kultūras objekta apmeklētājiem mazāk kā 85% apmeklētāju ir Latvijas iedzīvotāji), uzskatāms, ka projekta ietvaros piešķirtais publiskais finansējums saimnieciskai darbībai ir kvalificējams kā komercdarbības atbalsts.

Saskaņā ar MK īstenošanas noteikumiem, ja ar saimniecisko darbību nesaistīts projekts tā ieviešanas gaitā vai projekta pārskata periodā (projekta dzīves cikla laikā) kļūst par projektu, kas saistīts ar saimniecisku darbību un kvalificējams kā valsts atbalsts komercdarbībai, tiek piemēroti EK regulas Nr.651/2014 53.panta nosacījumi. Ja EK regulas Nr.651/2014 53.panta nosacījumus nav iespējams piemērot, atbalsta saņēmējam ir pienākums atmaksāt sadarbības iestādei saņemto nelikumīgo komercdarbības atbalstu no līdzekļiem, kas ir brīvi no valsts atbalsta atbilstoši Komercdarbības atbalsta kontroles likuma

¹⁵ Pieejams: <https://www.km.gov.lv/lv/media/580/download>

IV un V nodaļas nosacījumiem.

5.5.1. SAM projektu iesniegumu atlases laikā tika secināts, ka visiem apstiprinātajiem projektiem ir lokāla ietekme, tāpēc tie uz projekta apstiprināšanas brīdi var tikt uzskatīti kā tādi, kas ir brīvi no valsts atbalsta.

- ❶ Lai finansējuma saņēmējiem neuzliktu papildus administratīvo slogu, 5.5.1. SAM ietvaros atbalstītie objekti ir iedalīti trijās grupās ([1.pielikums](#)):

1.grupa:

objekti, kuri ir brīvi pieejami sabiedrībai un kuros nav jāveic ne saimnieciskās darbības kritērija uzskaitē, ne apmeklētāju sadalījuma (ārvalstu/vietējie) uzskaitē. 1.grupas objekti ir tādi objekti, kuros sava rakstura un funkciju dēļ nevar tikt veikta saimnieciskā darbība, un tajos sniegtie kultūras pakalpojumi ir pieejami bez maksas.

2.grupa:

objekti, kuros tiek gūti ieņēmumi un ir jāveic ieņēmumu un izdevumu uzskaitē saimnieciskās darbības kritērija noteikšanai, bet nav jāveic apmeklētāju sadalījuma (ārvalstu/vietējie) uzskaitē, jo objekts nav uzskatāms par ārvalstu tūristu galamērķi, un iespēja, ka ārvalstu apmeklētāju īpatsvars varētu pārsniegt 15% robežu, ir niecīga. Ja 2.grupas objektā saimnieciskās darbības ieņēmumi pārsniedz 50%, bet apmeklētāju īpatsvara (ārvalstu/vietējie) uzskaitē nav veikta, lai noteiktu apmeklētāju sadalījuma aplēses (iegūtu datus par komercdarbības atbalsta 4.pazīmi¹⁶), iespējams piesaistīt tūrisma jomas ekspertu;

3.grupa

objekti, kuros jāveic gan ieņēmumu un izdevumu uzskaitē saimnieciskās darbības kritērija izvērtēšanai, gan apmeklētāju sadalījuma (ārvalstu/vietējie) uzskaitē.

- ❷ **Finansējuma saņēmējs** līdz kārtējā gada 1.jūnijam CFLA iesniedz datus par 1.pielikumā definēto 2.un 3.grupas objektu darbību iepriekšējā pilnā kalendārā gadā pēc objekta atvēršanas apmeklētājiem (objekta nodošanas ekspluatācijā, būvdarbu pabeigšanas un nodošanas pasūtītājam, aprīkojuma uzstādīšanas un ekspozīciju izveides pabeigšanas - atkarībā no objekta un projektā plānotajām darbībām un izveidojamajiem pakalpojumiem), kas ietver informāciju par ieņēmumiem/izdevumiem saimnieciskās darbības kritērija pārbaudei un objekta apmeklējuma datiem vietējās ietekmes kritērija pārbaudei (tikai 3.grupas objektiem) ([2.pielikums](#)).
- ❸ Izvērtēšanu 2. un 3. grupas objektiem **CFLA** veic reizi gadā, sākot ar nākamo pilno kalendāro gadu pēc objekta atvēršanas apmeklētājiem.

¹⁶ <https://likumi.lv/ta/id/267199-komercdarbibas-atbalsta-kontroles-likums>

Ņemot vērā, ka valsts atbalstu 5.5.1. SAM ietvaros drīkst apvienot ar citu valsts atbalstu, tai skaitā ar *de minimis* atbalstu, par vienām un tām pašām attiecināmajām izmaksām, situācijās, kad CFLA 5.5.1. SAM objektā konstatē valsts atbalstu, CFLA lūdz finansējuma saņēmējam papildu informāciju par plānoto un piešķirto atbalstu par tām pašām attiecināmajām izmaksām, norādot atbalsta piešķiršanas datumu, atbalsta sniedzēja nosaukumu, atbalsta pasākumu, plānoto vai piešķirto atbalsta summu un atbalsta intensitāti, lai varētu izvērtēt, vai netiek pārsniegtas atbalsta apvienošanas normas.

CFLA projektu pēcuzraudzības periodā veic pārbaudes projektu īstenošanas vietās, tajā skaitā, vismaz vienu reizi augsta riska projektiem, izlases kārtā vidēja un zema riska projektiem, nodrošinot vismaz 30% no projektu skaita. Pārbaudes tiek veiktas ne ātrāk kā otrajā gadā pēc noslēguma maksājuma veikšanas finansējuma saņēmējam. Minēto pārbaudžu ietvaros tiek pārbaudīts valsts atbalsta aspekts, proti, vai valsts atbalsts nav konstatējams projektā, kur tas nav plānots (projektiem, kuros nav valsts atbalsts). Tiek izvērtēts, vai ar projekta ietvaros izveidoto infrastruktūru netiek nodrošināti saimnieciski (maksas) pakalpojumi, kas nebija plānoti projekta iesniegumā. Papildus, saņemot jebkuru informāciju no trešajām personām, plašsaziņas līdzekļiem, u.c., CFLA var veikt ārpuskārtas pārbaudes gan ātrāk kā otrajā gadā pēc projekta noslēguma maksājuma, gan atkāroti, ja pārbaude jau veikta.

1.pielikums

5.5.1. SAM projekta nosaukums	objekts atbilstoši metodikai	1.grupa - nav jāveic uzskaitē 2.grupa - jāveic tikai ieņēmumu/izdevumu uzskaitē 3.grupa - jāveic ieņēmumu/izdevumu uzskaitē un apmeklējumu sadalījuma (ārvalstu/vietējie) uzskaitē
Kultūra, vēsture, arhitektūra Gaujas un laika lokos	Siguldas Jaunā pils	3
	Valmieras mūra pils Ziemeļu aizsargmūris, ZR daļas pagrabu atsegtais mūris un Valmieras pils kultūrvides centra ēka	3
	Valmieras Svētā Sīmaņa baznīca	1
	Rubenes luterāņu baznīca	1
	Cēsu viduslaiku pils	3
	Cēsu Sv. Jāņa baznīca	1
	Āraišu ezerpils koka aizsargceltne un Āraišu arheoloģiskā parka apmeklētāju centrs	3
	Ungurmuižas Kungu māja, vecā skolas ēka un leduspagrabs	3
	Ērgemes pilsdrupu Z tornis	1
Jēkaba ceļa kultūras mantojuma un mākslas jaunrades magnēti	Kalpaka ielā 4 divstāvu ēka un Kalpaka ielā 2 vienkārtmāja ēka, kā arī Mākslas un radošajam klasterim piegulošs, publiski pieejams skvērs Liepājas ielā 39, Kuldīgā	3
	Strautu ielā 4 Sabiles Mākslas un kultūras tūrisma centrs un blakus ēka – Strautu ielā 4a, Sabilē	2
	Sabiles pilsētas laukums	1
	Firksu - Pedvāles muižas Kungu māja	3
	Alsungas pils D korpuss	3
Rīteiropas vērtības	Daugavpils Inženieru arsenāls	3
	Daugavpils cietokšņa 7. bastiona vaļņa eskarpa siena	3
	Lauku sētas "Slutišķi 2"	2

	Markovas pilskalns un tā izziņas taka	1
	Atpūtas vieta "Latgales sēta"	1
	Krāslavas pils kompleksa Amatu mājā (bijušie staļļi)	2
	Ludzas pilsdrupas	1
	Preiļu pils	2
Nozīmīga kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un attīstība kultūras tūrisma piedāvājuma pilnveidošanai Zemgales reģionā	Ēka Vecpilsētas ielā 14, Jelgavā un ēka Krišjāņa Barona ielā 50, Jelgavā	2
	Dobeles Livonijas ordeņa pils kapela	3
	Bauskas pilsdrupu centrālais tornis un mazais vārtu tornis, Bauskas pilskalna ziemeļu nogāze	3
	Jelgavas Sv. Simeona un Sv. Annas pareizticīgo katedrāle	1
	Jelgavas Romas katoļu Bezvainīgās Jaunavas Marijas katedrāle	1
Gaismas ceļš caur gadsimtiem	Alūksnes pilsdrupu D tornis	3
	Paviljons - rotunda	1
	Mauzolejs	1
	Alūksnes bagāžas šķūnis šaursliežu dzelzceļa līnijā	3
	Cesvaines pils centrālā daļa	3
	Stāmerienas pils	3
	Smiltenes evaņģēliski luteriskās baznīca	1
Kultūras mantojuma saglabāšana un attīstība Daugavas ceļā	Krustpils pils A daļa un pagalms	3
	Kokneses pilsdrupas	3
	Sanatorija "Ogre"	2
Dienvidkurzemes piekrastes mantojums cauri gadsimtiem	Madam Hoijeres viesnīcas ēka, "Kungu kvartāla" pagalms	3
	koncertdārzs "Pūt, vējiņi!"	2
	Liepājas Svētās Trīsvienības katedrāle	1
	dabas parks "Bernāti"	1
	Grobiņas pilsdrupas ar estrādi	2
	Ālandes upes dabas taka	1
	Pāvilostas pilsētas pretplūdu promenāde pie Pāvilostas novadpētniecības muzeja	1

	Vērgales muižas kompleksa ēka - bijušās muižas klēts (tagadējais kultūras nams) un muzeja ēka	2
Jaunu dabas un kultūras tūrisma pakalpojumu radīšana Rīgas jūras līča rietumu piekrastē	Mellužu estrāde	2
	Ķemeru ūdenstornis	2
	Šlokenbekas muiža	3
	parks pie K. Valdemāra dibinātās jūrskolas	1
	Engures pludmale	1
	Mērsraga estrāde	2
	Rojas estrāde	2
Ziemeļkurzemes kultūrvēsturiskā un dabas mantojuma saglabāšana, eksponēšana un tūrisma piedāvājuma attīstība	Ventspils Piejūras brīvdabas muzejs	3
	infrastruktūra Ventspilī, dienvidrietumu rajonā, Pelēkās kāpas sasniedzamībai un saglabāšanai	1
	Jūrkalnes dabas un atpūtas parks	1
	Jūrkalnes Vējturu nams	2
	ventiņu-lībiešu gājēju un velosipēdu celiņš	1
	gājēju un velosipēdistu tilts pār Irbes upi	1
	Līvu saieta nams ēkā "Pastnieki" Kolkā	2
	Jūrkalnes Sv. Jāzepa Romas katoļu baznīcas ēkas atjaunošana	1
Vidzemes piekrastes kultūras un dabas mantojuma iekļaušana tūrisma pakalpojumu izveidē un attīstībā "Saviļņojošā Vidzeme"	Dundagas pils	2
	Carnikavas novadpētniecības centrs	2
	gājēju tilts uz novadpētniecības centru, gājēju celiņš pa Gaujas upes aizsargdambi no Svētku laukuma uz novadpētniecības centru	1
	Svētku laukums	1
	Saulkrastu estrāde	2
	Skultes pludmales zona no Lauču dižakmens līdz Vārsu pludmalei	1
	Salacgrīvas Zvejnieka parka estrāde	2
Kultūras mantojuma objekta publiskās ārtelpas attīstības un pieejamības veicināšana tūrisma pakalpojumu	Daugavpils cietokšņa promenāde gar cietoksni starp Daugavas upi un Daugavas ielu	1
	Inženieru arsenāla rietumu korpus un vienstāva ēka ar kadastra apzīmējumu 0500 011 1620 004	3

daudzveidošanai Daugavpils pilsētā		
Daudzfunkcionālā pakalpojumu centra izveide Gāliņciemā	Daudzfunkcionāls pakalpojumu centrs Gāliņciemā	2
Zinātnes centra jaunbūve Rūpniecības ielā 2, Ventspilī	Zinātnes centrs Ventspilī	3
Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un attīstīšana kultūras tūrisma piedāvājuma pilnveidošanai Jēkabpilī	Krustpils pils C korpuss	3
	Krustpils pils muižas klēts ēka (TIC)	3
	Krustpils pils bijusī smēde	1
	Amatu māja Jēkabpilī	3
Kultūras mantojuma saglabāšana un attīstība Jelgavas pilsētā	ēka Vecpilsētas ielā 2, Jelgavā un ēka Jāņa Asara ielā 1, Jelgavā	3
	Jelgavas Sv.Trīsvienības baznīcas torņa trīs stāvi, kuros projekta ietvaros izveidotas ekspozīcijas	3
Valmieras vēsturiskā centra attīstība	Vecās aptiekas ēku komplekss Valmierā, Ziloņu iela Valmierā	2
	Ziloņu iela Valmierā	1
Pilssalas ielas degradētās teritorijas sakārtošana	Pilssalas iela posmā no tilta pār Lielupi līdz nekustamajam īpašumam Pilssalas ielā 5, tilts pār kanālu, fizisko aktivitāšu laukums, autostāvlaukums un tam piegulošās teritorija, krastmala Pilssalas ielā 8, Jelgavā	1
	ūdenstūrisma un sporta bāze un TIC Pilssalas ielā 5, Jelgavā	2
Piekrasti raksturojošās dabas ainavas publiskās ārtelpas attīstības un pieejamības veicināšana kultūras un tūrisma pakalpojumu daudzveidošanai Liepājas centra pludmalē	Liepājas vēsturiskā centra pludmales publiskā infrastruktūra	1

Daudzfunkcionāla dabas tūrisma centra pakalpojumu attīstība un meža parka labiekārtojuma pilnveide Ķemeros	Daudzfunkcionālā dabas tūrisma centra ekspozīcijas zāle	3
	Meža parka teritorija Tūristu ielā 17, kas izvietoti divās adresēs - Emīla Dārziņa iela 28, Jūrmala un Tūristu iela 17, Jūrmala	1
Latviešu strēlnieku laukuma atjaunošana	Latviešu Strēlnieku laukums	1
Lielās Ģildes pārbūve un atjaunošana Amatu ielā 6, Rīgā	Lielā Ģilde	3
Dailes teātra skvēra labiekārtošana	Dailes teātra skvērs	1

5.5.1. SAM finansējuma saņēmēja iesniedzamie dati CFLA

Atskaites periods: par _____ gadu

Projekta numurs:

Kultūras objekts, kurā veiktas 5.5.1.SAM investīcijas atbilstoši metodikas 1.pielikumam	Finansējuma saņēmējs vai sadarbības partneris	Objekta izdevumi ¹⁷	Pašu ieņēmumi no saimnieciskās darbības ¹⁸	Pašu ieņēmumi pret izdevumiem kopā (%)	Vietējie apmeklētāji (skaits)	Ārzemju apmeklētāji (skaits)	Apmeklētāju procentuālā attiecība ¹⁹

¹⁷ Objekta uzturēšanas izdevumi, kultūras pakalpojumu nodrošināšanas izdevumi, piemēram, kultūras centra vai muzeja darbinieku algas, izstāžu sagatavošanas izmaksas, komunālie izdevumi u.c.

¹⁸ Biļešu tirdzniecība, telpu noma u.c.

¹⁹ Ja attiecināms. Apmeklētāju uzskaiti (vietējie/ārvalstu) veic tikai 3.grupas objektiem